

**UCHWAŁA NR XVIII/266/2025
RADY GMINY TARNOWO PODGÓRNE**

z dnia 24 czerwca 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo
Podgórne na lata 2025 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 16b i art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 z późn. zm.) Rada Gminy Tarnowo Podgórne uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025 – 2030, stanowiącą załącznik będący integralną częścią niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tarnowo Podgórne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Tarnowo Podgórne

Stanisław Garstecki

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Tarnowo Podgórne
na lata 2025-2030

Poznań, 2025

Spis treści

Wstęp	3
Diagnoza – Rozwiązanie – Wdrożenie – Ewaluacja. Cztery filary <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030</i>	5
<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030</i> a inne strategiczne dokumenty	6
Diagnoza społeczno-demograficzna gminy Tarnowo Podgórne	15
Analiza SWOT	23
Misja i wizja	25
Cele strategiczne, cele operacyjne i zadania Strategii	27
Wskaźniki realizacji Strategii	31
Wdrażanie i monitoring	41

Wstęp

Wydarzenia ostatnich lat i związane z nimi wyzwania, takie jak pandemia, wojna w Ukrainie, kryzys uchodźczy czy kryzys energetyczny, sprawiły, że kwestie dotyczące rozwiązywania problemów społecznych stały się szczególnie istotne. Oto bowiem obok tradycyjnych zadań stojących przed gminą w zakresie polityki społecznej pojawiły się i te nietypowe, ale również wymagające uwzględnienia w lokalnej agendzie. Ten splot okoliczności pokazuje rangę oraz odpowiedzialność organów samorządowych za kształtowanie warunków życia mieszkańców Gminy. Jednocześnie, w tle opisanych procesów, warto dostrzegać także szersze przemiany zachodzące w polskiej polityce społecznej. Ich przykładami są choćby próby zaopiekowania się zdrowiem psychicznym mieszkanki i mieszkańców, powstawanie centrów usług wspólnych czy stopniowa deinstytucjonalizacja.

Liczba obszarów wymagających zagospodarowania mądrymi decyzjami na poziomie gminnym jest zatem duża. Na tym szczeblu spotykają się wspomniane powyżej wyzwania globalne i ogólnokrajowe z wyzwaniami regionalnymi, typowymi dla województwa, powiatu, a przede wszystkim samej gminy.

Tarnowo Podgórne to gmina rozwinięta, którą cechuje wysoki poziom życia oraz szeroko rozumiany dobrostan osób w niej mieszkających. Liczne wskaźniki dotyczące finansów, gospodarki, oświaty, mieszkalnictwa, transportu czy lokalnej infrastruktury pokazują, że jej kondycja jest bardzo dobra. Stan ten jednak wymaga ciągłej dbałości o jakość życia wszystkich mieszkańców, również tych zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dotyczy to przede wszystkim instytucjonalnego wsparcia dla osób będących w kryzysie niskich dochodów, zdrowia psychicznego, braku pracy, zmagających się z uzależnieniami czy narażonych na marginalizację, jak choćby seniorzy czy uchodźcy. Wszystkie te wyzwania sprawiają, że Gmina musi posiadać klarowną i spójną wizję zaangażowania publicznych instytucji w tych newralgicznych obszarach. Dokumentem, który porządkuje wiedzę na ich temat oraz wyznacza kierunki działania jest właśnie gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030 realizuje powyższe założenia. Jej zakres zdefiniowany został zarówno przez polityki publiczne wyższego szczebla, jak i specyfikę lokalną – mocne i słabe strony Gminy. Stara się ona zatem wykorzystać dostępne zasoby w celu radzenia sobie z zidentyfikowanymi wyzwaniami.

Dokument składa się z siedmiu rozdziałów oraz wstępu i zakończenia. Najpierw przedstawiono założenia metodologiczne Strategii. Następnie określono jej ułożenie w relacji z istotnymi dokumentami innych szczebli terytorialnych - od ogólnokrajowych po gminne. W dalszej kolejności zaprezentowano diagnozę społeczno-demograficzną gminy

Tarnowo Podgórne – w samej *Strategii* zaprezentowano ją w wersji skróconej, a jej pełna wersja dostępna jest w formie aneksu. Dalej, na bazie diagnozy przygotowano analizę SWOT wskazującą mocne i słabe strony Gminy oraz stojące przed nią szanse i zagrożenia. Wizja, misja i cele *Strategii* oraz uzasadnienie wyborów obszarów strategicznych opisane zostały w kolejnej części. W następnym rozdziale znalazły się cele *Strategii* – strategiczne i operacyjne, a w kolejnym wskaźniki do ich pomiaru i ewaluacji. Wreszcie ostatni rozdział dostarcza informacji o wdrażaniu i monitoringu *Strategii*.

Cały dokument ma zatem służyć jako zbiór dyspozycji do rozwiązywania problemów społecznych na poziomie Gminy, a zarazem jako kompleksowe kompendium wiedzy o sytuacji społecznej Tarnowa Podgórnego.

Diagnoza – Rozwiązanie – Wdrożenie – Ewaluacja. Cztery filary *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030*

Tworzenie zapisów strategii zawsze opiera się na pewnych założeniach, które definiują pryncypia dokumentu. W tym przypadku są to cztery filary: diagnoza – rozwiązanie – wdrożenie – ewaluacja.

Diagnoza. *Strategia* została opracowana w oparciu o szczegółową diagnozę sytuacji społecznej Gminy Tarnowo Podgórne. W jej ramach przeanalizowano aktualny stan gminy w kluczowych obszarach problemowych. Wykorzystano dane pochodzące z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej oraz inne informacje dotyczące m.in. rynku pracy, infrastruktury społecznej i systemu edukacji. Przeprowadzona analiza umożliwiła powiązanie proponowanych w *Strategii* działań z rzeczywistymi potrzebami społeczności lokalnej, a także wytyczenie najważniejszych celów strategicznych. Przy ich formułowaniu uwzględniono również zapisy strategicznych dokumentów na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym, które określają kierunki rozwoju polityki społecznej w najistotniejszych obszarach.

Rozwiązania. Głównym celem *Strategii* jest zaproponowanie rozwiązań dla problemów zidentyfikowanych podczas przeprowadzanej diagnozy. Dokument przewiduje podejmowanie działań w różnych obszarach funkcjonowania instytucji – szczególnie tych świadczących pomoc społeczną – tak, aby ich realizacja jak najskuteczniej wspierała osiągnięcie założonych celów. Skuteczne rozwiązanie problemu wymaga jednak uwzględnienia szeregu czynników, takich jak wskazanie odpowiedzialnych podmiotów, określenie źródeł finansowania czy ustalenie ram czasowych dla planowanych działań.

Aplikacja. Zadaniem *Strategii* jest przełożenie koncepcyjnych rozwiązań dotyczących lokalnych wyzwań w obszarze polityki społecznej na konkretne operacyjne działania możliwe do wdrożenia. Takie podejście gwarantuje spójność dokumentu, ułatwia jego wdrożenie oraz pozwala na rzetelną ocenę skuteczności podejmowanych działań w przyszłości.

Ewaluacja. *Strategia* nie ogranicza się jedynie do wskazania działań służących rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych. Równie ważnym jej elementem jest zestaw wskaźników, które umożliwiają ocenę stopnia realizacji zaplanowanych działań oraz pozwalają zweryfikować, na ile przyczyniły się one do rzeczywistego rozwiązania zidentyfikowanych problemów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030 a inne strategiczne dokumenty

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030 jest dokumentem, którego baza programowa uwzględnia również inne strategiczne plany działań w zakresie polityki społecznej. Jeśli ma on bowiem w rzeczywisty sposób odpowiadać na potrzeby społeczności lokalnej, to musi wpisywać się w założenia polityk wyższego szczebla, a także pozostawać komplementarny wobec kluczowych dokumentów na poziomie gminy.

W dalszej części tego rozdziału zaprezentowane zostały zatem ramowe dokumenty na poziomie polityki krajowej, wojewódzkiej i lokalnej, których zapisy, pomimo tego, że nie zawsze znajdują bezpośrednie odniesienie w tworzonej *Strategii*, to w istotny sposób wyznaczają kierunki działań programowych w ramach kluczowych dla Gminy obszarów polityki społecznej.

Poziom ogólnokrajowy

Kierunki działań w zakresie polityki społecznej wyznaczają dokumenty o charakterze krajowym. Są to przede wszystkim powszechnie obowiązujące ustawy, które regulują wybrane kwestie na ogólnym poziomie. Równie istotne, z perspektywy wdrożeniowej, są szczegółowe programy ustanawiające skoordynowane działania na rzecz wdrożenia określonych rozwiązań. Dodatkowo warto także pamiętać o krajowych strategiach i planach definiujących długofalowe cele polityk publicznych. Z perspektywy niniejszej *Strategii* kluczowe są dokumenty wskazane i krótko scharakteryzowane w poniższej tabeli:

Tabela 1. Dokumenty na poziomie ogólnopolskim

Dokument	Obszary istotne dla Strategii
Ustawa o pomocy społecznej	pomoc społeczna, rodzina, świadczenia społeczne
Ustawa o świadczeniach rodzinnych	pomoc społeczna, rodzina, świadczenia społeczne
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	rodzina, piecza zastępcza, pomoc społeczna
Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie	aktywność obywatelska
Ustawa o zatrudnieniu socjalnym	niepełnosprawność, rynek pracy, świadczenia społeczne
Ustawa o spółdzielniach socjalnych	niepełnosprawność, rynek pracy, świadczenia społeczne
Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego	zdrowie, niepełnosprawność
Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	zdrowie, uzależnienia, alkoholizm
Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	zdrowie, uzależnienia, narkotyki

Ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego	mieszkalnictwo, pomoc społeczna
Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	rodzina, świadczenia społeczne
Ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych	rodzina, pomoc społeczna, usługi społeczne
Ustawa o rewitalizacji	mieszkalnictwo, przestrzeń wspólna
Rodzina 800 plus	rodzina, świadczenia społeczne
Dobry Start	rodzina, świadczenia społeczne
Maluch+	rodzina, opieka, praca
Program „Od zależności ku samodzielności”	polityka senioralna, aktywność obywatelska, zdrowie
Program Korpus Wsparcia Seniorów	polityka senioralna, aktywność obywatelska, zdrowie
Opieka 75+	polityka senioralna, zdrowie
Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na lata 2024-2026	aktywność obywatelska, trzeci sektor
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	ubóstwo, pomoc społeczna
Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”	zdrowie, zdrowie psychiczne
Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030	przemoc, rodzina
Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym	bezdomność, pomoc społeczna
Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	pomoc społeczna, rodzina
Strategia Rozwoju Usług Społecznych	wielowymiarowa polityka społeczna
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	wielowymiarowa polityka społeczna
Krajowe Plany Działań na rzecz Zatrudnienia 2024-2026	wielowymiarowa polityka społeczna
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego – programy krajowe: Rozwój społeczny	wielowymiarowa polityka społeczna

Poziom województwa

Ramowe dokumenty ogólnopolskie adaptowane są na poziom samorządowy. Ich ogólne zapisy znajdują doprecyzowane już odzwierciedlenie w strategiach i programach obowiązujących na wszystkich trzech szczeblach: wojewódzkim, powiatowym i gminnym. W przypadku naszej Gminy kierunki działań w zakresie polityki społecznej wyznaczone są najpierw na poziomie Województwa Wielkopolskiego. Tworząc zatem *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030* należy uwzględnić priorytety wskazane w dokumentach o charakterze wojewódzkim.

Tabela nr 2 Dokumenty na poziomie wojewódzkim

Dokument	Priorytety/cele strategiczne oraz istotność w kontekście <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne 2025-2030</i>
<i>Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku</i>	<p>Strategia zawiera cztery cele strategiczne, które zostały rozpisanych na cele operacyjne:</p> <p>Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p> <p>Do powyższych celów strategicznych zostały zaproponowane cele operacyjne. Istotne dla gminnej Strategii są następujące cele operacyjne oraz towarzyszące im kierunki działań:</p> <p>Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości • Aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy <p>Cel operacyjny 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie potencjału demograficznego i funkcji rodziny • Rozwój srebrnej gospodarki • Wzrost atrakcyjności osiedleńczej regionu • Promocja zdrowego stylu życia, rozwój opieki i infrastruktury zdrowotnej <p>Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej • Wyrównywanie szans edukacyjnych • Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej <p>Cel operacyjny 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie i wzmocnianie postaw prospołecznych, równościowych, innowacyjnych, w tym rozwój innowacji społecznych • Wzmacnianie potencjału kulturowego i infrastruktury kultury • Rozwój przemysłu czasu wolnego <p>Cel operacyjny 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach • Wzrost kompetencji kadr instytucji publicznych • Rozwój współzarządzania, z wykorzystaniem metod partycypacji społecznej
<i>Strategia Polityki Społecznej dla Województwa wielkopolskiego do 2030 roku</i>	<p>Strategia definiuje pięć celów strategicznych:</p> <p>Cel strategiczny 1. Usługi społeczne dostępne i wysokiej jakości</p> <p>Cel strategiczny 2. Infrastruktura zróżnicowana i dostępna w środowisku lokalnym</p>

	<p>Cel strategiczny 3. Wielkopolska obywatelska, potrafiąca się samoorganizować</p> <p>Cel strategiczny 4. Mieszkańcy aktywni i włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego</p> <p>Cel strategiczny 5. Regionalny system polityki społecznej – skoordynowany, wielosektorowy i międzyinstytucjonalny</p> <p>W każdym celów swoje zadania ma również gmina.</p>
<p><i>Wielkopolski Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2023-2026</i></p>	<p>Obszary deinstytucjonalizacji i priorytety dla Wielkopolski:</p> <p>Osoby starsze:</p> <p>Priorytet I. Poprawa dostępu osób starszych do odpowiadającego ich potrzebom wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym.</p> <p>Priorytet II. Poprawa dostępu osób starszych przebywających w instytucjach opieki całodobowej do wsparcia realizowanego z poszanowaniem ich podmiotowości i wyboru.</p> <p>Rodzina:</p> <p>Priorytet I. Poprawa dostępu rodzin i dzieci (w tym przebywających w pieczy zastępczej) do odpowiadającego im potrzebom wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym.</p> <p>Priorytet II. Poprawa dostępu dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej do wsparcia realizowanego z poszanowaniem ich podmiotowości i wyboru, w tym wsparcia w procesie usamodzielniania.</p> <p>Osoby z ograniczoną sprawnością</p> <p>Priorytet I. Poprawa dostępu osób z ograniczoną sprawnością do odpowiadającego im potrzebom wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym.</p> <p>Priorytet II. Poprawa dostępu osób z ograniczoną sprawnością przebywających w instytucjach opieki całodobowej do wsparcia realizowanego z poszanowaniem ich podmiotowości i wyboru, w tym wsparcia w procesie usamodzielniania.</p> <p>Osoby w kryzysie bezdomności:</p> <p>Priorytet I. Poprawa dostępu osób w kryzysie bezdomności do odpowiadającego im potrzebom wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym</p> <p>Priorytet II. Poprawa dostępu osób w kryzysie bezdomności przebywających w instytucjach całodobowych do wsparcia realizowanego z poszanowaniem ich podmiotowości i wyboru (w tym wsparcie w procesie usamodzielniania do życia poza instytucją)</p> <p>Osoby z zaburzeniami psychicznymi:</p> <p>Priorytet I. Poprawa dostępu osób narażonych na wystąpienie kryzysu psychicznego, osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym doświadczających kryzysów psychicznych do odpowiadającego im potrzebom wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego świadczonego w środowisku lokalnym.</p> <p>Priorytet II. Poprawa dostępu osób doświadczających kryzysów psychicznych przebywających w instytucjach całodobowych do wsparcia</p>

	<p>realizowanego z poszanowaniem ich podmiotowości i wyboru (w tym wsparcie w procesie usamodzielniania do życia poza instytucją).</p> <p>Powyższe priorytety realizowane są w obrębie czterech wymiarów: usługi społeczne, infrastruktura społeczna, aktywność społeczna i obywatelska, włączenie społeczne.</p>
Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025	<p>Program opiera się na czterech priorytetach:</p> <p>Priorytet I. Poprawa sytuacji osób doświadczających przemocy w rodzinie</p> <p>Priorytet II. Intensyfikacja oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie</p> <p>Priorytet III. Wzmocnienie kadr wielkopolskich instytucji w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p> <p>Priorytet IV. Zwiększenie świadomości Wielkopolan w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>
Wielkopolski Program Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025	<p>Priorytety Programu to:</p> <p>Priorytet I. Wzmocnienie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej</p> <p>Priorytet II. Poprawa sytuacji osób funkcjonujących w systemie pieczy zastępczej</p> <p>Priorytet III. Wsparcie osób funkcjonujących w systemie adopcji w wyzwaniach związanych z przysposobieniem</p> <p>W zakresie zadań Gminy pozostają zadania związane ze wsparciem rodziny – priorytet I, choć w pewnym wymiarze i priorytet II jest realizowany.</p>
Wielkopolski Program Wsparcia Osób Starszych na lata 2021-2025	<p>Wyróżnionymi priorytetami Wielkopolskiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2021-2025 są:</p> <p>I. Wzmocnienie aktywności osób starszych</p> <p>II. Poprawa funkcjonowania osób starszych wymagających wsparcia</p> <p>III. Przeciwdziałanie wypaleniu opiekunów osób starszych</p> <p>Polityka społeczna na poziomie gminnym obejmuje swoimi działaniami wszystkie trzy priorytety.</p>
Wielkopolski Program wspierania osób z ograniczoną sprawnością na lata 2021-2025	<p>Program wyróżnia trzy priorytety:</p> <p>Priorytet I. Wzmocnienie aktywności osób z ograniczoną sprawnością</p> <p>Priorytet II. Poprawa funkcjonowania osób z ograniczoną sprawnością wymagających intensywnego wsparcia</p> <p>Priorytet III. Przeciwdziałanie wypaleniu opiekunów osób z ograniczoną sprawnością</p>
Wielkopolski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2027	<p>W ramach Wielkopolskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej wyznaczone są kierunki działań w zakresie reintegracji poprzez zatrudnienie. Plan ten wyrażony jest w dwóch priorytetach:</p> <p>Priorytet I. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości wsparcia, w tym reintegracyjnego w PES/PS dla pracowników, uczestników i osób przygotowywanych do zatrudnienia.</p> <p>Priorytet II. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości wsparcia dla kadry przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej.</p>

	W przypadku gminy szczególną uwagą w ramach realizowanych działań powinien zostać objęty priorytet I.
<i>Wielkopolska Karta Rodziny Dużej</i>	Program oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+. Osoby posiadające Kartę mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, handlowej, bezpieczeństwa, usług, sportu i rozrywki, zdrowia i edukacji na terenie Wielkopolski.

Poziom powiatu

Jeszcze bliższym kontekstem dla zapisów *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030* są dokumenty o charakterze powiatowym. Wyartykułowane w nich lokalne kierunki polityki społecznej oraz kluczowe mechanizmy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na poziomie Powiatu Poznańskiego, a więc 17 gmin otaczających powiat Miasto Poznań, są ważnymi czynnikami wpływającymi na kształt niniejszej *Strategii*.

Tabela nr 3. Dokumenty na poziomie powiatowym

Dokument	Priorytety/cele strategiczne
<i>Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego do 2030 roku</i>	<p>Strategia Rozwoju stanowi ramowy dokument definiujący kierunki rozwoju całego Powiatu Poznańskiego. Składa się ona z pięciu priorytetów:</p> <p>Cel strategiczny 1: Ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego powiatu poznańskiego</p> <p>Cel strategiczny 2: Poprawa zdrowia i zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu oraz wzrost integracji społecznej mieszkańców powiatu poznańskiego. Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli</p> <p>Cel strategiczny 3: Rozwój edukacji, rynku pracy i wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu poznańskiego</p> <p>Cel strategiczny 4: Rozwój zrównoważonego i zintegrowanego transportu na terenie powiatu poznańskiego</p> <p>Cel strategiczny 5: Rozwój przyjaznej administracji, współpraca samorządowa i kształtowanie wizerunku powiatu poznańskiego</p> <p>W kontekście Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne kluczowe są przede wszystkim dwa cele strategiczne i towarzyszące im zadania:</p> <p>Cel strategiczny 2: Poprawa zdrowia i zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu oraz wzrost integracji społecznej mieszkańców powiatu poznańskiego. Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli</p> <ul style="list-style-type: none">• 2.1. Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej• 2.2. Wzmocnienie integracji społecznej• 2.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i rozwój społeczeństwa obywatelskiego• 2.4. Rozwój działalności kulturalnej• 2.5. Podwyższenie stanu i poczucia bezpieczeństwa <p>Cel strategiczny 3: Rozwój edukacji, rynku pracy i wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu poznańskiego</p> <ul style="list-style-type: none">• 3.2. Promocja zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu
<i>Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu poznańskiego 2021-2026</i>	<p>Strategia zawiera 5 celów strategicznych, z których wynikają dalsze cele szczegółowe oraz zadania:</p> <p>Cel strategiczny 1. Wsparcie systemu opieki nad rodziną i dzieckiem</p> <p>Cel strategiczny 2. Aktywizacja na lokalnym rynku pracy</p> <p>Cel strategiczny 3. Integracja osób z niepełnosprawnościami i wsparcie dla opiekunów osób niesamodzielnych</p>

	<p>Cel strategiczny 4. Pomoc osobom starszym i długotrwale chorym</p> <p>Cel strategiczny 5. Wspieranie solidarności społecznej i aktywizacja potencjału społecznego mieszkańców powiatu</p> <p>Wszystkie cele strategii powiatowej stanowią bazę programową dla gminnej Strategii.</p>
<p>Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poznańskim na lata 2024-2026</p>	<p>Celem głównym Programu jest doskonalenie systemu pieczy zastępczej i wspierania rodziny na terytorium Powiatu. W ramach realizacji tego celu wyznaczono cztery cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej 2. Rozwój systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej w tym tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych 3. Wspieranie w procesie usamodzielniania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą 4. Wzmocnienie funkcji rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci <p>Choć piecza zastępcza leży w zakresie zadań powiatu, to na poziomie gminy realizowane są zadania z zakresu wspierania funkcji rodziny (cel 4) oraz szeroko rozumianej promocji pieczy zastępczej.</p>
<p>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie poznańskim na lata 2021-2026</p>	<p>Cel główny Programu: Zwiększenie skuteczności działań na rzecz osób i rodzin doświadczających przemocy oraz osób stosujących przemoc poprzez organizowanie, wspieranie i rozwijanie wysokiej jakości usług społecznych i działań.</p> <p>Cel szczegółowy 1: Rozwój usług społecznych dla osób doświadczających przemocy lub zagrożonych przemocą w rodzinie</p> <p>Cel szczegółowy 2: Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych wśród młodzieży szkolnej podnoszących świadomość na temat problemu przemocy</p> <p>Cel szczegółowy 3: Podnoszenie świadomości społeczności lokalnych w zakresie poszanowania praw człowieka i życia rodzinnego bez przemocy</p> <p>Cel szczegółowy 4: Wsparcie służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>Cel szczegółowy 5: Zapewnienie skutecznych instrumentów wsparcia dla sprawców przemocy w rodzinie</p> <p>W zakresie kompetencji gminy leżą przede wszystkim zadania zdefiniowane w celach 1-3, choć w szerszym kontekście wszystkie cele wiążą się w bardziej lub mniej bezpośredni sposób z działaniami na poziomie gminy.</p>
<p>Program Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami Powiatu Poznańskiego 2021-2026</p>	<p>Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie zostały zdefiniowane w ramach czterech celów operacyjnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie jakości życia 2. Włączenie społeczne i integracja społeczna 3. Aktywizacja zawodowa 4. Rozwój usług środowiskowych <p>Gmina włącza się we wszystkie zadania zdefiniowane w Programie, które mają wspierać osoby z niepełnosprawnościami</p>

Poziom gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2030 w pełni skupia się na zagadnieniu rozwiązywania problemów społecznych. Jednocześnie wpisuje się ona w szerszy kontekst gminnej polityki społecznej w Gminie Tarnowo Podgórne. Jej zapisy pozostają zatem spójne z innymi dokumentami kształtującymi to pole. Wśród najistotniejszych są następujące strategie i programy:

- *Strategia Rozwoju Gminy Tarnowo Podgórne do 2030* – to dokument wyznaczający kierunku rozwoju dla całej gminy w najbliższych latach; z perspektywy niniejszej Strategii dla obszaru rozwiązywania problemów społecznych szczególnie istotny jest cel strategiczny III oraz towarzyszące mu cele operacyjne (zwłaszcza 3.3): *Cel III: Gmina wysokich standardów usług społecznych* → 3.1. *Bogactwo oferty wychowawczej i edukacyjnej* 3.2. *Zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców* 3.3. *Włączenie społeczne* 3.4. *Organizacja i uczestnictwo w kulturze* 3.5. *Rozwój turystyki, sportu i rekreacji*
- *Plan rozwoju lokalnego 2023-2028* - to dokument tworzony przez mieszkańców Gminy – na podstawie zgłoszeń od radnych Gminy, sołtysów, rad sołeckich oraz indywidualnych wniosków i sygnałów mieszkanki powstały listy zadań inwestycyjnych: ogólnogminne i lokalne – dla każdej miejscowości. W głosowaniu to mieszkanki i mieszkańcy Gminy Tarnowo Podgórne ustalą hierarchię zadań.
- *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2025* – Program wytycza cele w zakresie lokalnego wspierania rodziny w takich obszarach jak zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka, zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących problemów, promowanie wartości rodziny i jej integracyjnej funkcji oraz prowadzenie działań edukacyjnych na temat problemów współczesnej rodziny oraz rozwijanie systemu wsparcia rodziny
- *Samorządowy Program Dla Rodzin Wielodzietnych* - Program skupia się na wsparciu dla rodzin wielodzietnych i obejmuje określony pakiet działań (m.in. Kartę Dużej Rodziny).
- *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (roczny)* - Przyjmowany co roku program określa działania Gminy w zakresie profilaktyki alkoholowej.
- *Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tarnowo Podgórne (roczny)* - Program wyznacza priorytety w zakresie polityki antynarkotykowej.
- *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy*
- *Program „Gmina Tarnowo Podgórne przyjazna seniorom” na lata 2021-2025* - definiuje on kierunki lokalnej polityki senioralnej; w ramach wypełniania założeń programu realizowane są choćby takie programy jak „Taksówka dla seniora” czy „Złota rączka”

Diagnoza społeczno-demograficzna gminy Tarnowo Podgórne

Kluczowym założeniem towarzyszącym niniejszej *Strategii* było jak najpełniejsze oparcie jej na danych. Proponowane rozwiązania wyrastać bowiem powinny z faktycznej sytuacji Gminy, a nie być pakietem uniwersalnie słusznych pomysłów. Jednym z najważniejszych fragmentów tego dokumentu jest zatem diagnoza społeczno-demograficzna Tarnowa Podgórnego. Tylko kompleksowy przegląd stanu Gminy pozwala stwierdzić jakie obszary wymagają ingerencji instytucji publicznych, a które stanowią jej mocną stronę i wystarczy jedynie w dalszym ciągu dbać o ich wysoką jakość.

Świadomość rangi diagnozy oraz dbałość o jej przygotowanie sprawiły, że jej objętość i szczegółowość mogłaby przesłonić inne aspekty *Strategii*. **Zdecydowano się zatem w *Strategii* (poniżej) przedstawić jedynie główne wnioski z diagnozy, a jej pełną wersję umieścić w aneksie, traktując go zarazem jako integralną część *Strategii*.**

Gmina w znacznym stopniu rozwija się demograficznie

- W latach 2019–2023 liczba ludności wzrosła o **+2 583 osoby** (+7,69%), co jest **wyższym przyrostem niż średnia dla powiatu poznańskiego** (+4,19%).
- W 2023 r. gminę zamieszkiwało **33 585 mieszkańców** – to **7,5% całej populacji powiatu**.
- W prognozach do 2040 r. Tarnowo Podgórne należy do nielicznych gmin, które mają dalej rosnąć (o **10–20%**), podczas gdy większość gmin w województwie doświadczy depopulacji.

Tarnowo Podgórne to gmina atrakcyjna do zamieszkania

- Dodatkowo saldo migracji: w 2023 r. **+1 109 os. zameldowań**, tylko **281 wymeldowań** – wysoki wskaźnik migracji: **25,01 na 1000 os.** (dla porównania: powiat – 12,02).
- Efekty suburbanizacji – mieszkańcy dużych miast (zwłaszcza Poznania) przeprowadzają się na tereny podmiejskie, szukając wyższej jakości życia, większej przestrzeni, niższych kosztów i spokoju.

Korzystna struktura wieku – gmina „młoda”

- Aż **58,4% mieszkańców** to osoby w wieku produkcyjnym.
- Grupa dzieci i młodzieży (0–18 lat) stanowi **24,5%** – to więcej niż seniorzy (**17,1%**).
- Najliczniejszą grupą są osoby w wieku **35–54 lat** – w szczycie aktywności zawodowej i rodzinnej.
- Dzieci w wieku 7–15 lat stanowią prawie **13%** ludności – co przekłada się na zapotrzebowanie na infrastrukturę edukacyjną i rekreacyjną.

Starzenie się populacji – wyzwania na horyzoncie

- Osoby 60+ to już **28,7% ludności** – rosnące potrzeby w zakresie opieki, mieszkań wspomaganych, usług zdrowotnych i socjalnych.

- W grupie seniorów 80+ znajduje się **854 osoby** – potrzebne są zindywidualizowane formy wsparcia (opieka środowiskowa, teleopieka, transport medyczny).
- Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (22,7) rośnie, co oznacza presję na system pomocy społecznej i budżet gminy.

Osoby z niepełnosprawnościami – prawie 8% mieszkańców

- 2 605 osób z niepełnosprawnością (7,75% populacji gminy).
- 60% z nich posiada orzeczenie o niepełnosprawności, reszta deklaruje ograniczenia bez formalnego orzeczenia.
- Osoby te wymagają dostępnych usług, wsparcia społecznego, infrastruktury bez barier i integracji w życiu lokalnym.

Wielkopolska – silna, zróżnicowana i konkurencyjna gospodarka

- **3. miejsce w kraju** pod względem wartości PKB – **333,3 mld zł (2023)**.
- **PKB per capita: 95 455 zł** – powyżej średniej krajowej.
- Gospodarka regionu oparta na **zróżnicowanych sektorach**: dominują usługi (60,6%), przemysł, logistyka i technologie.
- **Niskie bezrobocie**: 3% – najniższe w Polsce.
- **Silna przedsiębiorczość**: 504 tys. podmiotów w REGON (2023); powiat poznański i Poznań generują ponad 40% tej liczby.
- Wysoka aktywność zawodowa.

Tarnowo Podgórne – lider rozwoju lokalnego

- Gmina intensywnie się rozwija od lat 90., głównie wzdłuż **drogi krajowej nr 92**.
- **Ponad 7 976 firm w 2024 roku** – wzrost o 14,4% w 3 lata.
- **Prawie 10% wszystkich firm powiatu poznańskiego** działa na terenie gminy.
- **Mikroprzedsiębiorstwa dominują (95,3%)**, ale gmina wyróżnia się też liczbą firm średnich i dużych.
- Silne sektory: **handel, usługi profesjonalne, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, IT**.

Wysoka przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza

- **385,6 firm na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym** – o 33% więcej niż średnia powiatu.
- Wskaźnik **nowych rejestracji firm** również wyższy niż w powiecie.
- W 2024 r. **ponad 23% wszystkich spółek z kapitałem zagranicznym w powiecie** zlokalizowanych było w Tarnowie Podgórny.

Rosnący sektor kreatywny i innowacyjny

- W 2022 r. udział firm sektora kreatywnego wśród nowo rejestrowanych wyniósł **9,33%** – więcej niż w skali powiatu.

- Gmina rozwija gospodarkę opartą na wiedzy i kulturze.

Gospodarka inkluzywna – wsparcie dla osób wykluczonych

- Działa **Spółdzielnia Socjalna TAROKA i Fundacja Mama z Mamą**.
- W planach: **budowa Zakładu Aktywności Zawodowej (ZAZ)** – wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami.
- Funkcjonuje także **Warsztat Terapii Zajęciowej – ROKTAR**, wspierający 33 osoby.

Wynagrodzenia – potencjał do wzrostu, średnia odbiegająca od krajowej

- Średnie wynagrodzenie w powiecie poznańskim w 2023 roku: **6 458 zł** – niższe niż średnia krajowa (7 595 zł).
- Wielkopolska wypada słabiej niż inne regiony w czołówce PKB (Mazowsze, Śląsk, Dolny Śląsk).
- Potrzebne działania wspierające **wzrost wartości dodanej i płac w regionie**.

Rynek pracy – stabilny, z niskim bezrobociem

- **Bezrobocie rejestrowane w Gminie Tarnowo Podgórne** jest bardzo niskie – tylko **133 osoby bezrobotne w 2024 r.**, co stanowi **6,12% bezrobotnych w powiecie poznańskim**.
- **Stopa bezrobocia w powiecie i województwie (ok. 1–3%)** jest znacznie niższa niż średnia krajowa (5,1%), co wskazuje na **rynek pracy pełnego zatrudnienia**.

Bezrobocie dotyczy głównie kobiet i osób młodych

- **Kobiety stanowią większość bezrobotnych** w gminie – od 57% do 66% w latach 2022–2024.
- **Osoby młode do 30 r.ż. to ok. 21% bezrobotnych** – odsetek stabilny, podobny jak w powiecie.

Spada liczba długotrwale bezrobotnych

- Od 2022 r. **liczba długotrwale bezrobotnych w gminie spadła o ponad 10 punktów procentowych**, podobnie jak w całym powiecie.
- To świadczy o **aktywizacji zawodowej** i poprawie szans zatrudnienia nawet dla grup o trudniejszej sytuacji.

Niskie bezrobocie ≠ brak wyzwań

- Choć bezrobocie jest niskie, rynek pracy może być **trudny dla wybranych grup** (kobiety, młodzież, osoby powracające po przerwie).
- **Ważne są działania prewencyjne i programy aktywizacyjne**: doradztwo, szkolenia, staże.

Gmina wyróżnia się wskaźnikiem zatrudnienia

- **648 osób pracujących na 1000 mieszkańców** – to znacznie więcej niż w powiecie poznańskim (475 os./1000).
- Świadczy to o **wysokiej dostępności miejsc pracy** na lokalnym rynku oraz atrakcyjności gminy jako miejsca do pracy.

Równowaga lokalna – zróżnicowane zatrudnienie

- Struktura zatrudnienia w sektorach gospodarki wskazuje na **dużą aktywność zawodową mieszkańców** w różnych dziedzinach (usługi, przemysł, budownictwo).
- Gmina **przyciąga pracowników spoza swojego terenu**, m.in. z Poznania.

Mieszkalnictwo – dynamiczny rozwój, ale wyzwania w dostępności

- **Wzrost liczby mieszkań w gminie**: +909 lokali w latach 2021–2023, do poziomu **12 329 mieszkań**.
- **Bardzo dobre warunki mieszkaniowe**: 121,7 m² na osobę (vs 98,9 m² w powiecie), wysoka jakość infrastruktury sanitarnej (ponad 94% mieszkań z wodociągiem, łazienką, CO).
- **Braki w zasobie komunalnym**: tylko 125 mieszkań komunalnych i 16 socjalnych – liczba lokali socjalnych spada, a lista oczekujących rośnie.
- **Wysokie ceny rynkowe mieszkań (średnio 9 539 zł/m²)** – konieczność rozwijania **taniego budownictwa czynszowego i społecznego**.

Opieka nad dziećmi do lat 3 – wysoka dostępność

- **23 żłobki i 593 miejsca** – 27,7% dzieci w wieku 0–3 objętych opieką (vs 19% w powiecie).
- Wysoki wskaźnik miejsc: **527 na 1000 dzieci**.
- Wszystkie żłobki oferują opiekę powyżej 5 godzin dziennie.

Przedszkola i szkoły – nadwyżka miejsc, dobra jakość edukacji

- **20 przedszkoli (w tym 5 gminnych)** – korzysta z nich więcej dzieci niż liczba zameldowanych w wieku 3–6 lat (odsetek >150%).
- **7 szkół podstawowych gminnych**, Liceum, Szkoła Muzyczna, 2 szkoły prywatne.
- **Obsługa także dzieci spoza gminy** – wysoka renoma placówek.

Kultura – bogata oferta i inwestycje w nowe obiekty

- Instytucje: **Pałac Jankowice – Tarnowskie Centrum Senioralne, Gminny Ośrodek Kultury SEZAM, biblioteki, muzeum, Centrum Kultury Przeźmierowo**.
- Planowana inwestycja: **Centrum Kultury w Tarnowie Podgórny (288 miejsc, koszt 12 mln zł)**.

Sport i rekreacja – szeroka, nowoczesna infrastruktura

- **Tarnowskie Termy**, 35 placów zabaw, 2 skateparki, 16 siłowni plenerowych, 10 boisk, 3 wybiegi dla psów.
- Dobrze rozwinięta sieć obiektów sportowych zarządzana przez Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Ochrona zdrowia – dostępna i różnorodna

- **8 przychodni, 18 podmiotów ambulatoryjnych**, 95 tys. porad rocznie, 13 tys. teleporad.
- **13 aptek** – 1 apteka na 3 053 mieszkańców.
- **Brak pomocy doraźnej na terenie gminy**, konieczność korzystania ze szpitala na terenie Poznania.

Transport publiczny – silnie rozwinięty, ale przeciążony

- **Brak wykluczenia komunikacyjnego** – wszystkie miejscowości objęte transportem.
- Gmina prowadzi własne linie + współpraca z ZTM Poznań.
- **Problemy:** brak kolei, przeciążone autobusy, słaba infrastruktura przy strefach przemysłowych, korki.
- **Plany:** integracja z koleją lub szybkim tramwajem, wiaty rowerowe, transport „na życzenie” dla seniorów.

Klienci pomocy społecznej – liczba spada, profil się zmienia

- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmalała z **448 osób w 2023 r. do 387 w 2024 r.** (spadek o 13,6%).
- Wskaźnik korzystania z pomocy społecznej w gminie (ok. **1,2% populacji**) jest **znacznie niższy niż w województwie (3,2%)**.
- **Wzrost udziału seniorów i dzieci**, spadek liczby osób w wieku produkcyjnym w systemie.
- **66% świadczeniobiorców korzysta z pomocy długotrwale, a ponad 70% otrzymuje wsparcie pieniężne.**

Rodziny z dziećmi i niepełne – coraz rzadziej w systemie

- **Liczba rodzin z dziećmi spadła z 50 (2023) do 37 (2024).**
- Rodziny niepełne stanowią nadal znaczną część klientów, ale ich liczba także spada: z **144 (2022) do 51 (2024).**
- **Emeryci i renciści** stanowią rosnącą grupę w systemie – najczęściej są to **osoby samotne** (65% takich rodzin).

Gospodarstwa jednoosobowe – dominujący typ klienta

- W 2024 r. **57,5% klientów to osoby samotnie gospodarujące**, co jest zbieżne z trendem wojewódzkim.
- **Wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej:** z 24% (2022) do 38% (2024) w tej grupie.

Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy: długotrwała choroba i niepełnosprawność

- **91% rodzin** korzystało z pomocy z powodu długotrwałej choroby, a **41%** z powodu niepełnosprawności.
- **Bezradność opiekuńczo-wychowawcza** dotyczyła 115 rodzin – a wsparciem asystentów rodziny objęto zaledwie ok. **19% z nich** (przy średniej powiatowej >35%).

Programy dożywiania – ważne narzędzie w walce z trudną sytuacją socjalną dzieci

- W 2024 r. zapewniono **2 580 posiłków**, z czego **32 dzieciom**.
- Wzrosły koszty dożywiania o prawie 130 tys. zł w latach 2022–2023.

Alkoholizm – poważny problem społeczny

- W 2024 r. **41 rodzin** korzystało z pomocy z powodu alkoholizmu – 5. najczęstszy powód.
- Gmina intensyfikuje działania: **grupy wsparcia, terapie, punkt konsultacyjny**, wzrost wydatków na przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu w 2023 r. o **+368%**.

Usługi opiekuńcze – potrzeby rosną, a oferta słabnie

- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi spadła z 91 (2023) do 76 (2024), a liczba godzin na osobę – z **579 do 290 rocznie**.
- Wciąż **niska jest podaż usług specjalistycznych** – tylko 3 osoby skorzystały z nich w 2024 r., brak specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zdrowie psychiczne – pozytywny kierunek, ale potrzeby są ogromne

- Gmina podpisała umowy z **Sanitatis i MEDICO** na dofinansowanie porad psychiatrycznych i psychologicznych – odpowiednio 30 tys. i 88 tys. zł rocznie.
- W obliczu narastających problemów psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży), to krok w dobrym kierunku – ale **skala potrzeb rośnie**.

Teleopieka i opieka wytchnieniowa – innowacyjne, ale nadal niszowe

- **35 osób** korzystało z "opaski życia" w 2024 roku.
- **8 osób** objęto opieką wytchnieniową (dzienna i całodobowa forma).
- Programy te wymagają **większego zasięgu**.

Sektor NGO i wsparcie środowiskowe – ogromny potencjał

- Działa kilkadziesiąt fundacji i stowarzyszeń, ale **brakuje rozbudowanej infrastruktury instytucjonalnej** (brak m.in. mieszkań wspomaganych, środowiskowych domów samopomocy).
- **Świetlice socjoterapeutyczne (4 placówki)** to ważne wsparcie – uczęszcza do nich ok. **162 dzieci**.
- Gmina zwiększa środki dla NGO – **+16% budżetu na 2024 r.** (do 3,46 mln zł).

Kadra pomocy społecznej – za mała w stosunku do potrzeb

- **7 pracowników socjalnych** – nie spełniają ustawowych wskaźników zatrudnienia.
- Niski wskaźnik zatrudnienia: **0,42 pracownika socjalnego / 2000 mieszkańców** (średnia woj. to 1,22).
- Na terenie gminy zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny.
- Kadra systematycznie podnosi kompetencje – 36 szkoleń dla pracowników socjalnych, 19 dla asystentów rodziny, w latach 2021–2024.

Pieczna zastępcza – rosnące koszty, mała intensywność lokalnego systemu w zakresie pracy z rodziną biologiczną

- Wydatki na rodzinną pieczę zastępczą wzrosły w 2023 roku o 6%, a na pieczę instytucjonalną aż o 13%. Gmina przeznaczyła na te cele blisko 935 tys. zł. Problemem jest zarówno brak kandydatów na rodziny zastępcze, jak i niewykorzystywanie potencjału już istniejących rodzin przez PCPR. Koszty ponoszone przez gminę rosną z roku na rok – zgodnie z ustawą, im dłużej dziecko przebywa w pieczy, tym większy udział finansowy samorządu. Niezbędne są działania profilaktyczne: wzmocnienie pracy z rodziną, rozwój szkół dla rodziców, lokalnych klubów rodzinnych, a także zatrudnienie dodatkowych asystentów rodzin.

Domy Pomocy Społecznej – dynamiczny wzrost wydatków

- Wydatki na zabezpieczenie mieszkańców DPS w latach 2022-2023 zwiększyły się o prawie pół miliona złotych, z 1,4 mln (odpłatność za 46 mieszkańców) do prawie 1,9 mln zł (odpłatność za 57 osób). W 2024 roku Gmina Tarnowo Podgórne poniosła odpłatność w wysokości prawie 2,6 mln za pobyt 60 mieszkańców w DPS, zatem wzrost wydatków w ciągu 1 roku osiągnął poziom 690 958 zł. To efekt starzejącego się społeczeństwa i większych potrzeb opiekuńczych. Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, ta tendencja będzie się utrzymywać, co wymaga od gminy strategicznego planowania – nie tylko w zakresie miejsc w DPS, ale także adaptacji do zwiększonych potrzeb opiekuńczych mieszkańców – alternatywnych form wsparcia, tj. mieszkania wspomagane, dzienne domy pomocy czy mobilne usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze – spada dostępność, rosną wydatki jednostkowe

- W latach 2022–2024 z usług opiekuńczych korzystało od 59 do 91 osób rocznie. Choć ogólna liczba świadczeń spadła, budżet utrzymywał się na zbliżonym poziomie – ponad 1,3 mln zł rocznie. Największy problem to **duży spadek liczby godzin przypadających na 1 osobę – z 579 do 290 rocznie**. Dodatkowo, specjalistyczne usługi opiekuńcze (dla osób np. z niepełnosprawnościami) są niemal niedostępne – skorzystały z nich tylko 3 osoby w 2024 roku. Nie funkcjonują usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi – to poważna luka w systemie.

Zasiłki – wzrost świadczeń i rosnące potrzeby

- Wydatki na zasiłki stale rosną – to konsekwencja nie tylko rosnącej liczby osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych, ale również podwyżki maksymalnej kwoty świadczenia do 1000 zł od stycznia 2024. Zdecydowana większość odbiorców zasiłków to osoby samotne. Wzrosły również wydatki na zasiłki celowe – mimo spadku liczby beneficjentów, jednostkowe świadczenia były wyższe. Rosną koszty programu dożywiania – zwłaszcza dzieci – co potwierdza utrzymującą się potrzebę wsparcia socjalnego w tym obszarze.

Przeciwdziałanie uzależnieniom – wyraźny wzrost zaangażowania finansowego

- W 2023 roku Gmina wydała ponad 1,9 mln zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi – to prawie **czterokrotnie więcej niż rok wcześniej**. Wydatki na przeciwdziałanie narkomanii również wzrosły, choć w mniejszym stopniu. Te dane potwierdzają, że problemy uzależnień są traktowane priorytetowo, ale także to, że skala problemu społecznego jest realna i wymagająca zintegrowanych działań (terapię, punkty konsultacyjne, grupy wsparcia).

Ogólna tendencja – systematyczny wzrost obciążeń

- Choć liczba klientów pomocy społecznej spada, to wydatki rosną. Wynika to ze wzrostu kosztów jednostkowych usług (np. opiekuńczych), rosnącej liczby osób starszych i samotnych, większego zapotrzebowania na opiekę długoterminową, leczenie psychiatryczne, wsparcie dzieci w kryzysie, czy opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami. Gmina rozszerza ofertę i poszukuje nowych rozwiązań (teleopieka, opieka wytchnieniowa, poradnictwo specjalistyczne), ale wymaga to dalszych inwestycji.

Analiza SWOT

Opracowanie katalogu celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych zostało poprzedzone wszechstronną analizą zasobów Gminy, uwzględniającą zarówno jej mocne i słabe strony, jak i szanse rozwojowe oraz potencjalne zagrożenia. W tym celu posłużono się narzędziem analitycznym w postaci analizy SWOT.

Mocne strony (Strengths)

- **Wysoki poziom aktywności zawodowej** i bardzo niskie bezrobocie (ok. 1%) – silny lokalny rynek pracy i duża dostępność zatrudnienia.
- **Dynamiczny rozwój demograficzny** – gmina przyciąga nowych mieszkańców, głównie młode rodziny.
- **Wysoka jakość infrastruktury mieszkaniowej** – duża powierzchnia mieszkań, dobra dostępność mediów.
- **Rozbudowany system edukacyjny i żłobkowy** – ponadprzeciętne wskaźniki opieki nad dziećmi, nadwyżka miejsc w przedszkolach.
- **Bogata oferta kulturalna i sportowa** – Tarnowskie Termy, OSiR, GOK SEZAM, biblioteki, kluby seniora, UTW.
- **Aktywny sektor NGO i partnerstwa z organizacjami społecznymi** – wzrost budżetu na współpracę w 2024 r. o 16%.
- **Innowacyjne formy wsparcia opiekuńczego** – opaski bezpieczeństwa, opieka wytchnieniowa, dofinansowanie usług psychiatrycznych i psychologicznych.
- **Niska skala ubóstwa i korzystania z pomocy społecznej** – tylko 1,2% mieszkańców korzysta z systemu.

Słabe strony (Weaknesses)

- **Niewystarczająca liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny** – liczba pracowników socjalnych poniżej ustawowych norm, co ogranicza możliwości wsparcia środowiskowego.
- **Brak dostępu do części usług specjalistycznych** – m.in. brak mieszkań treningowych, dziennych domów pomocy, środowiskowych domów samopomocy.
- **Rosnące koszty usług opiekuńczych przy spadającej intensywności świadczeń** – mniej godzin opieki na osobę.
- **Niska podaż specjalistycznych usług opiekuńczych i usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.**
- **Wzrastająca liczba gospodarstw jednoosobowych** – szczególnie osób starszych i niesamodzielnych, wymagających wsparcia.
- **Niski wskaźnik pracy asystentów rodziny z rodzinami z problemami wychowawczymi** – tylko 19% korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem asystentów rodziny.
- **Ograniczony dostęp do doraźnej opieki zdrowotnej w samej gminie.**

- **Problemy transportowe (przepełnione autobusy, brak kolei, rozproszona zabudowa)** – wpływające na dostępność usług społecznych.

Szanse (Opportunities)

- **Rosnąca liczba młodych mieszkańców i dzieci** – możliwość rozwijania lokalnych programów profilaktycznych i integracyjnych.
- **Dofinansowanie usług zdrowia psychicznego i wsparcia psychiatrycznego** – otwarcie na nowe formy pomocy.
- **Wzrost znaczenia opieki środowiskowej i deinstytucjonalizacji w politykach krajowych i unijnych** – szansa na pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwijanie usług środowiskowych.
- **Duży potencjał sektora NGO i lokalnych liderów** – możliwość zwiększenia dostępności usług społecznych.
- **Nowe inwestycje (Centrum Kultury, rozwój usług rowerowych, transport na żądanie)** – szansa na większą integrację społeczną.
- **Możliwość wdrażania lokalnych innowacji społecznych i usług środowiskowych opóźniających konieczność zabezpieczenia osób niesamodzielnych w placówkach całodobowego wsparcia (np. mieszkalnictwo wspomagane, pomoc sąsiedzka).**

Zagrożenia (Threats)

- **Starzenie się społeczeństwa** – zwiększające się potrzeby w zakresie opieki i ochrony zdrowia przy niedostosowanej infrastrukturze.
- **Wzrost liczby osób w kryzysie psychicznym** – zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.
- **Rosnące koszty jednostkowe pomocy (np. piecza zastępcza, DPS, usługi opiekuńcze)** mogą obciążać budżet gminy.
- **Utrzymujący się problem alkoholizmu i mogące pojawić się inne problemy społeczne współwystępujące z nim** np. przemoc domowej, kryzysu bezdomności, zdrowia psychicznego i zaniedbań wychowawczych.
- **Możliwe odpływy kadry specjalistycznej** (pracownicy socjalni, opiekunowie, terapeuci) – przy braku systemowych zachęt i osiągnięciu wieku emerytalnego przez zawodowych pomagaczy.

Misja i wizja

Szczegółowe działania – cele strategiczne, cele operacyjne oraz zadania - przedstawione w dalszej części *Strategii* są ukierunkowane przez jasno określone misję oraz wizję.

Misja:

Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego oraz odpowiadanie na potrzeby społeczne mieszkańców w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy Tarnowo Podgórne

Wizja:

Tarnowo Podgórne gminą równych szans i dbałości za jakość życia mieszkańców

Kluczowym etapem w procesie planowania strategicznego jest wyodrębnienie głównych obszarów interwencji, które stanowią fundament do wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych oraz działań. W wyniku przeprowadzonej diagnozy społecznej zidentyfikowano cztery strategiczne pola, których wyodrębnienie stanowi podstawę dla opracowania *Strategii*. Wyzwaniami tymi są:

- *Rodzina* – rodzina odgrywa kluczową rolę w procesie socjalizacji i wychowania przyszłych pokoleń, stąd też jednym z podstawowych zadań strategicznych jest jej wsparcie w ramach efektywnego systemu opieki. Pełni ona szereg funkcji, zarówno wobec swoich członków, jak również wobec większych struktur społecznych, to jest społeczności lokalnej i państwa. Strategiczne planowanie w ramach polityki społecznej musi zatem uwzględniać potrzeby członków tej specyficznej mikrostruktury społecznej. Istotnym punktem odniesienia w realizacji polityk publicznych pozostaje również dobrobyt dzieci jako kwestia istotna szczególnie z perspektywy niepokojących uwarunkowań demograficznych. Zatem planowanie usług w ramach systemu opieki nad rodziną i dzieckiem staje się jednym z podstawowych zadań samorządów wszystkich szczebli, w tym przede wszystkim samorządu gminnego.
- *Osoby starsze* – mając na uwadze populację Gminy oraz charakter zmian demograficznych, to wsparcie osób starszych jawi się jako jeden z priorytetów gminnej polityki społecznej. Stan ten to wyzwanie rozwojowe i wymaga interwencji ze strony samorządu lokalnego i całej społeczności lokalnej, np. w zakresie zapewnienia mieszkańcom usług związanych z opieką długoterminową, środowiskową, czy też organizacji działań mających na celu aktywizację osób starszych. Zasoby środowiskowych form wsparcia wymagają zatem rozwoju, zarówno w wymiarze instytucjonalnym (dienne domy pomocy), jak i rozwoju usług opiekuńczych świadczonych w środowisku zamieszkania osoby starszej.
- *Osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi* – integracja społeczna osób z niepełnosprawnościami oraz wsparcie osób długotrwale chorych to zagadnienie o wielu wymiarach, obejmujące sektor usług zdrowotnych, rynek pracy,

wsparcie rodzin oraz uniwersalne projektowanie przestrzeni. Długotrwała choroba stanowi również istotne wyzwanie, wymagające integracji szerokiego wachlarza usług. Wspólnie tworzą one kluczowy obszar interwencji strategicznej, gdyż, jak pokazuje przeprowadzona diagnoza, dostępne zasoby instytucjonalnego wsparcia środowiskowego są niewystarczające. Braki w zakresie usług takich jak środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz brak dostępnych usług asystenta osoby niepełnosprawnej stanowią poważną barierę w procesie usamodzielniania się i prowadzenia samodzielnego życia.

- *Aktywna społeczność lokalna* – kluczowym elementem rozwoju społecznego gminy jest aktywizacja potencjału jej mieszkańców. Wysoki kapitał społeczny stanowi jeden z najważniejszych czynników rozwojowych gminy. W tym kontekście, wyzwaniem o charakterze strategicznym jest budowanie lokalnej tożsamości, wspieranie inicjatyw społeczno-kulturalnych oraz tworzenie warunków do dobrowolnego zaangażowania mieszkańców w życie wspólnoty obywatelskiej. Fundamentem planowania w tym obszarze powinny być organizacje trzeciego sektora. Na terenie gminy Tarnowo Podgórne działa kilkanaście stowarzyszeń i fundacji, które koncentrują się na kwestiach związanych z niepełnosprawnością, osobami starszymi, aktywizacją społeczną oraz przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu. Zaangażowanie partnerów społecznych w realizację zadań lokalnej polityki społecznej oraz ich współdecydowanie w sprawach dotyczących rozwiązywania problemów społecznych na poziomie gminy jest kluczowe dla zapewnienia jej dobrostanu. Szczególnie działalność organizacji pozarządowych ma istotny wpływ na rozwój lokalny, kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz tworzenie aktywnej i zaangażowanej społeczności.

Na podstawie tych pól (obszarów) sformułowane zostały cele strategiczne, a następnie – cele operacyjne i zadania.

Cele strategiczne, cele operacyjne i zadania Strategii

Najważniejszym zadaniem niniejszej strategii jest wytyczenie głównych celów do osiągnięcia w wyznaczonych obszarach oraz wskazanie działań prowadzących do realizacji tych celów.

Cel strategiczny I. Silna i bezpieczna rodzina

Tabela nr 4. Cel strategiczny I

Cel operacyjny	Zadania
<i>Cel operacyjny 1. Wspieranie rodzin w przezwyciężaniu trudności życiowych</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości świadczonej pracy socjalnej 2. Zapewnienie dostępu do porad psychiatrycznych i neuropsychiatrycznych dla dzieci i młodzieży poprzez współfinansowanie usług świadczonych przez podmiot zewnętrzny 3. Realizacja programów dożywiania oraz wsparcia materialnego rodzin najuboższych - kontynuacja działań w zakresie zapewnienia pomocy żywieniowej dla osób potrzebujących poprzez udział w rządowym programie „Posiłek w szkole i w domu” 4. Udzielanie wszechstronnej informacji o możliwych formach wsparcia w zakresie świadczeń pieniężnych i usług 5. Zintensyfikowanie pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin doświadczających bezdomności poprzez realizację indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności 6. Rozwijanie lokalnych klubów rodzinnych lub grup wsparcia jako formy wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego i środowiskowego dla rodzin
<i>Cel operacyjny 2. Profilaktyka i wsparcie w zakresie uzależnień i współuzależnień</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych, z dostępem do specjalistów 2. Realizowanie programów z zakresu profilaktyki uzależnień w placówkach wsparcia dziennego i szkołach 3. Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat zagrożeń związanych z substancjami psychoaktywnymi (w tym dopalaczami), uzależnieniami behawioralnymi oraz współuzależnieniem 4. Wspieranie i rozwój grup wsparcia i samopomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin
<i>Cel operacyjny 3. Rozwój potencjału edukacyjnego i społecznego dzieci i młodzieży</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 2. Wspieranie/promocja zajęć służących rozwojowi umiejętności społecznych oraz przedsiębiorczości młodego pokolenia: inicjowanie/premiowanie/wspieranie projektów dydaktycznych kształcących umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, kreatywności, przedsiębiorczości i postaw innowacyjnych 3. Poradnictwo/informacja na temat oczekiwań pracodawców, potrzeb i możliwości rynku pracy 4. Rozwój doradztwa zawodowego 5. Inicjowanie/wspieranie w placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych wolontariatu
<i>Cel operacyjny 4.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój specjalistycznego poradnictwa dla osób doświadczających przemocy, w tym przemocy psychicznej, ekonomicznej i cyfrowej 2. Wsparcie dla świetlic socjoterapeutycznych

Profilaktyka przemocy i wspieranie osób jej doświadczających	<ol style="list-style-type: none"> 3. Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym grup wsparcia dla ofiar oraz kampanii społecznych 4. Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach, nakierowanych na przeciwdziałanie agresji, przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy, z uwzględnieniem edukacji emocjonalnej i kompetencji społecznych 5. Upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy – zarówno stacjonarnych, jak i zdalnych – dla osób doświadczających przemocy (ulotki, strony internetowe, kampanie lokalne)
Cel operacyjny 5. Wzmacnianie kompetencji kadr instytucji pomocy społecznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój asystentury rodzinnej poprzez szkolenia i doskonalenie zawodowe zatrudnionych w gminie asystentów rodziny 2. Organizowanie systematycznych szkoleń dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny, opiekunów i innych pracowników służb społecznych 3. Rozwój superwizji pracy socjalnej

Cel strategiczny II. Samodzielność i bezpieczeństwo osób starszych

Tabela nr 5. Cel strategiczny II

Cel operacyjny	Zadania
Cel operacyjny 1. Wzmacnianie bezpieczeństwa i ochrony praw osób starszych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie spójnej i dostępnej polityki informacyjnej na temat praw, przywilejów oraz możliwości uzyskania pomocy przez osoby starsze 2. Organizowanie kampanii informacyjnych na temat przestępstw wobec seniorów (np. oszustwa, wyłudzenia, przemoc ekonomiczna) oraz sposobów ich unikania 3. Kontynuacja szkoleń i warsztatów dla seniorów z zakresu bezpiecznego korzystania z usług publicznych, bankowości elektronicznej i internetu
Cel operacyjny 2. Aktywizacja społeczna osób starszych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kreowanie warunków do utworzenia Dziennego Domu Pomocy dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami 2. Kontynuacja wsparcia funkcjonowania Klubów Seniora 3. Kontynuacja i intensyfikacja współpracy z Gminną Radą Seniorów jako ciałem doradczo-konsultacyjnego samorządu gminnego 4. Kontynuacja wsparcia dla organizacji pozarządowych animujących czas wolny osób starszych 5. Wspieranie i rozwijanie sprawdzonych form aktywizacji osób starszych realizowanych we współpracy z lokalnymi instytucjami, w tym Tarnowskimi Termami – m.in. zajęć ruchowych, promocyjnych wejść, wydarzeń okolicznościowych 6. Wzmacnianie roli Tarnowskiego Centrum Senioralnego jako lokalnego lidera aktywizacji, integracji i wsparcia osób starszych 7. Utrzymanie wsparcia w zakresie zapewniania usług transportowych dla osób starszych, w szczególności w formie „taksówek dla seniorów” – dowozów do placówek medycznych, na zajęcia w klubie seniora oraz inne formy aktywności społecznej i zdrowotnej
Cel operacyjny 3. Wsparcie seniorów w miejscu zamieszkania i rozwój opieki środowiskowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzanie dostępności usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb seniorów 2. Rozwój wolontariatu międzypokoleniowego oraz senioralnego 3. Rozwój usług teleopieki i zdalnej opieki medycznej dla osób zamieszkałych na terenie gminy

4. Wspieranie opiekunów rodzinnych poprzez rozwój opieki wytchnieniowej, doradztwa i grup wsparcia

Cel strategiczny III. Wysoka jakość życia osób z niepełnosprawnościami i osób z zaburzeniami psychicznymi

Tabela nr 6. Cel strategiczny III

Cel operacyjny	Zadania
<i>Cel operacyjny 1.</i> Wzmacnianie włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie systematycznego monitoringu miejsc publicznych (urzędy, obiekty kultury, rekreacji, edukacji) pod kątem ich dostępności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności 2. Wspieranie udziału osób z niepełnosprawnościami w wydarzeniach lokalnych, kulturalnych i sportowych poprzez znoszenie barier oraz zapewnianie dostępnych form uczestnictwa (np. tłumaczenia PJM, transport specjalistyczny, asysta) 3. Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami
<i>Cel operacyjny 2.</i> Świadczenie wysokiej jakości usług opiekuńczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla osób z zaburzeniami psychicznymi 2. Zapewnienie wsparcia opiekunom rodzinnym osób z niepełnosprawnościami w tym szczególnie osób z niepełnosprawnością intelektualną poprzez tworzenie instytucji opieki wytchnieniowej 3. Utworzenie gminnego punktu wsparcia psychologicznego, oferującego bezpłatne porady, konsultacje i wsparcie psychoterapeutyczne
<i>Cel operacyjny 3.</i> Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie programów i modeli aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami 2. Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie tworzenia stanowisk pracy dostosowanych do możliwości osób z niepełnosprawnościami oraz promowanie dobrych praktyk 3. Opracowanie koncepcji utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej (ZAZ) jako formy wsparcia zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami

Cel strategiczny IV. Wzmocnienie aktywności lokalnej

Tabela nr 7. Cel strategiczny IV

Cel operacyjny	Zadania
<i>Cel operacyjny 1.</i> Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych i ich roli w świadczeniu usług społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja cyklicznych spotkań, konsultacji i paneli z organizacjami społecznymi na temat wspólnych działań z instytucjami publicznymi 2. Rozwijanie systemu wolontariatu lokalnego we współpracy z organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi i instytucjami publicznymi – w tym poprzez rekrutację, szkolenia i koordynację wolontariuszy
<i>Cel operacyjny 2.</i> Integracja społeczności lokalnej poprzez kulturę, sport i rekreację	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuacja wsparcia różnorodnych form twórczości i ruchu artystycznego najstarszego i najmłodszego pokolenia mieszkańców gminy

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Kontynuacja działań w zakresie inicjowania/organizowania imprez edukacyjnych i kulturalno-sportowych o charakterze lokalnym 3. Kontynuacja /wzbogacanie oferty sportowych, rekreacyjnych i turystycznych imprez o zasięgu lokalnym 4. Kontynuacja wsparcia lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie działań ważnych dla społeczności lokalnej 5. Tworzenie infrastruktury społecznej dla działań o charakterze obywatelskim
<i>Cel operacyjny 3.</i> Wzmacnianie aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie Budżetu Inicjatyw Społecznych jako narzędzia współdecydowania mieszkańców o sprawach lokalnych 2. Prowadzenie konsultacji społecznych 3. Włączanie mieszkańców w proces tworzenia istotnych dla gminy dokumentów 4. Promowanie przykładów dobrych działań na rzecz wspólnoty lokalnej 5. Kontynuacja i inicjowanie działań w zakresie edukacji obywatelskiej 6. Podejmowanie działań na rzecz ułatwiania dostępu mieszkańców do informacji

Wskaźniki realizacji Strategii

Charakter wdrożeniowy *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025–2030* wymaga określenia metod oceny realizacji zaplanowanych działań. Niezbędne jest więc wskazanie wskaźników, które umożliwią pomiar stopnia osiągnięcia celów zawartych w dokumencie.

W tym rozdziale przedstawiono wskaźniki przypisane do każdego zadania ujętego w *Strategii*. W przypadku niektórych zadań zaproponowano więcej niż jeden wskaźnik. Można je traktować alternatywnie (wybrać jeden do pomiaru) lub komplementarnie (analizować wszystkie łącznie, by uzyskać pełny obraz realizacji zadania).

Większość wskaźników ma charakter kontekstowy – ich wartości należy porównywać z danymi sprzed wdrożenia *Strategii* (np. z 2020 r. wobec 2026 r.) lub w ramach oceny śródkresowej (np. 2025 r. wobec 2026 r.).

Ewaluacja *Strategii* może przyjmować dwojaki charakter – okresowy lub finalny. W tym pierwszym przypadku oznacza ona badanie postępu realizacji poszczególnych zadań w wybranym czasie obowiązywania *Strategii*. Odbywać więc może ona się co roku, co dwa lata albo w połowie okresu strategicznego programowania. W drugim przypadku ewaluacji podlega ostateczny stan zrealizowanych zadań, który to odbywa się po zakończeniu czasu obowiązywania dokumentu.

W kolejnych kolumnach poniższych tabel celów strategicznych wskazane zostały poszczególne cele operacyjne, pakiety zadań operacyjnych z nimi związanych oraz przypisane do nich wskaźniki.

Warto zaznaczyć, że część wskaźników została zmodyfikowana, a niektóre dodane lub usunięte w stosunku do poprzedniej *Strategii*. Zmiany te były możliwe dzięki analizie sprawozdania z realizacji poprzedniego dokumentu, co pozwoliło lepiej dostosować narzędzia pomiaru do realnych potrzeb i warunków gminy.

Wskaźniki: Cel strategiczny I. *Silna i bezpieczna rodzina*

Tabela nr 8. Wskaźniki - Cel strategiczny I

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Odpowiedzialna instytucja
Cel operacyjny 1. Wspieranie rodzin w przezwyciężaniu trudności życiowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości świadczonej pracy socjalnej 2. Zapewnienie dostępu do porad psychiatrycznych i neuropsychiatrycznych dla dzieci i młodzieży poprzez współfinansowanie usług świadczonych przez podmiot zewnętrzny 3. Realizacja programów dożywiania oraz wsparcia materialnego rodzin najuboższych - kontynuacja działań w zakresie zapewnienia pomocy żywieniowej dla osób potrzebujących poprzez udział w rządowym programie „Posiłek w szkole i w domu” 4. Udzielanie wszechstronnej informacji o możliwych formach wsparcia w zakresie świadczeń pieniężnych i usług 5. Zintensyfikowanie pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin doświadczających bezdomności poprzez realizację indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności 6. Rozwijanie lokalnych klubów rodzinnych lub grup wsparcia jako formy wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego i środowiskowego dla rodzin 	<p>W_1a. Liczba pracowników socjalnych w gminie W_1b. Liczba szkoleń skierowanych do pracowników socjalnych W_2. Liczba odbytych porad W_3. Działania zrealizowane w ramach programów dożywiania oraz wsparcia materialnego rodzin najuboższych W_4a. Deklarowana przez pracowników UG oraz OSP liczba udzielanych informacji o możliwych formach wsparcia w zakresie świadczeń pieniężnych i usług W_4b. Dostępność informacji o możliwych formach wsparcia w zakresie świadczeń pieniężnych i usług na stronie Gminy oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. W_5. Liczba zrealizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności W_6. Liczba rodzin korzystających z oferty klubów rodzinnych lub innych form wsparcia grupowego</p>	Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS), Urząd Gminy (UG)

Cel operacyjny 2. Profilaktyka i wsparcie w zakresie uzależnień i współuzależnień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych, z dostępem do specjalistów 2. Realizowanie programów z zakresu profilaktyki uzależnień w placówkach wsparcia dziennego i szkołach 3. Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat zagrożeń związanych z substancjami psychoaktywnymi (w tym dopalaczami), uzależnieniami behawioralnymi oraz współuzależnieniem 4. Wspieranie i rozwój grup wsparcia i samopomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin 	<p>W_1a. Liczba usług oferowanych przez punkt konsultacyjny w zakresie prowadzenia poradnictwa</p> <p>W_1b. Liczba osób korzystających z usług oferowanych przez punkt konsultacyjny w zakresie prowadzenia terapii uzależnień i współuzależnienia</p> <p>W_2a. Liczba zrealizowanych programów z zakresu profilaktyki uzależnień w placówkach wsparcia dziennego na terenie Gminy</p> <p>W_2b. Liczba zrealizowanych programów z zakresu profilaktyki uzależnień w szkołach na terenie Gminy</p> <p>W_3. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zagrożenia uzależnieniami</p> <p>W_4. Liczba działających grup samopomocowych osób uzależnionych, w tym również grup AA</p>	<p>OPS, UG, szkoły</p>
Cel operacyjny 3. Rozwój potencjału edukacyjnego i społecznego dzieci i młodzieży	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 2. Wspieranie/promocja zajęć służących rozwojowi umiejętności społecznych oraz przedsiębiorczości młodego pokolenia: inicjowanie/premiowanie/wspieranie projektów dydaktycznych kształcących umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, kreatywności, przedsiębiorczości i postaw innowacyjnych 3. Poradnictwo/informacja na temat oczekiwań pracodawców, potrzeb i możliwości rynku pracy 4. Rozwój doradztwa zawodowego 5. Inicjowanie/wspieranie w placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych wolontariatu 	<p>W_1. Liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>W_2. Liczba zrealizowanych projektów dydaktycznych kształcących umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, kreatywności, przedsiębiorczości i postaw innowacyjnych</p> <p>W_3. Liczba zrealizowanych na terenie Gminy warsztatów umiejętności autoprezentacji i technik poszukiwania zatrudnienia oraz postaw przedsiębiorczych</p> <p>W_4. Liczba godzin zrealizowanego doradztwa zawodowego</p> <p>W_5a. Liczba wolontariuszy udzielających się w placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych</p> <p>W_5b. Liczba uczniów angażujących się w wolontariat w placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych</p>	<p>UG, szkoły, NGO</p>

Cel operacyjny 4. Profilaktyka przemocy i wspieranie osób jej doświadczających	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój specjalistycznego poradnictwa dla osób doświadczających przemocy, w tym przemocy psychicznej, ekonomicznej i cyfrowej 2. Wsparcie dla świetlic socjoterapeutycznych 3. Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym grup wsparcia dla ofiar oraz kampanii społecznych 4. Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach, nakierowanych na przeciwdziałanie agresji, przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy, z uwzględnieniem edukacji emocjonalnej i kompetencji społecznych 5. Upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy – zarówno stacjonarnych, jak i zdalnych – dla osób doświadczających przemocy (ulotki, strony internetowe, kampanie lokalne) 	<p>W_1a. Liczba osób zajmujących się poradnictwem specjalistycznym dla ofiar przemocy na terenie Gminy</p> <p>W_1b. Liczba zrealizowanych godzin poradnictwa specjalistycznego dla ofiar przemocy na terenie Gminy</p> <p>W_2a. Liczba świetlic socjoterapeutycznych działających na terenie Gminy</p> <p>W_2b. Wysokość środków przekazanych na funkcjonowanie świetlic socjoterapeutycznych na terenie Gminy</p> <p>W_3a. Liczba projektów dotyczących przemocy w rodzinie zrealizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie Gminy</p> <p>W_3b. Wysokość środków przekazanych na projekty dotyczące przemocy w rodzinie realizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie Gminy</p> <p>W_4. Liczba przeprowadzonych działań w zakresie profilaktyki agresji i przemocy nakierowanych na kreowanie wspierającego środowiska szkolnego</p> <p>W_5a. Liczba podjętych działań informacyjnych dotyczących instytucji pomocowych i możliwości uzyskania w nich pomocy dla ofiar przemocy</p> <p>W_5b. Dostępność informacji dotyczących instytucji pomocowych i możliwości uzyskania w nich pomocy dla ofiar przemocy na stronach www Gminy oraz OPS</p>	<p>OPS, UG, policja, straż gminna</p>
Cel operacyjny 5. Wzmacnianie kompetencji kadr instytucji pomocy społecznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój asystentury rodzinnej poprzez szkolenia i doskonalenie zawodowe zatrudnionych w gminie asystentów rodziny 2. Organizowanie systematycznych szkoleń dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny, opiekunów i innych pracowników służb społecznych 3. Rozwój superwizji pracy socjalnej 	<p>W_1a. Liczba godzin szkoleń zrealizowanych dla asystentów rodziny</p> <p>W_1b. Liczba asystentów rodziny, którzy ukończyli co najmniej jedno szkolenie</p> <p>W_2. Liczba zorganizowanych szkoleń dla pracowników służb społecznych</p> <p>W_3a. Liczba godzin superwizji zrealizowanych dla pracowników socjalnych</p>	

		W_3b. Liczba pracowników socjalnych objętych superwizją	
--	--	---	--

Wskaźniki: Cel strategiczny II. *Samodzielność i bezpieczeństwo osób starszych*

Tabela nr 9. Wskaźniki - Cel strategiczny II

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Odpowiedzialna instytucja
Cel operacyjny 1. Wzmacnianie bezpieczeństwa i ochrony praw osób starszych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie spójnej i dostępnej polityki informacyjnej na temat praw, przywilejów oraz możliwości uzyskania pomocy przez osoby starsze 2. Organizowanie kampanii informacyjnych na temat przestępstw wobec seniorów (np. oszustwa, wyłudzenia, przemoc ekonomiczna) oraz sposobów ich unikania 3. Kontynuacja szkoleń i warsztatów dla seniorów z zakresu bezpiecznego korzystania z usług publicznych, bankowości elektronicznej i internetu 	<p>W_1a. Liczba zrealizowanych działań informacyjnych dotyczących praw i przywilejów osób starszych</p> <p>W_1b. Dostępność informacji dotyczących praw i przywilejów osób starszych na stronach www Gminy oraz OPS</p> <p>W_2. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat przestępstw wobec osób starszych i minimalizacji ryzyka</p> <p>W_3. Liczba zrealizowanych szkoleń dla seniorów z zakresu bezpiecznego korzystania z usług publicznych, bankowości elektronicznej i internetu</p>	UG, OPS, policja, straż gminna, Tarnowskie Centrum Senioralne
Cel operacyjny 2. Aktywizacja społeczna osób starszych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kreowanie warunków do utworzenia Dziennego Domu Pomocy dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami 2. Kontynuacja wsparcia funkcjonowania Klubów Seniora 3. Kontynuacja i intensyfikacja współpracy z Gminną Radą Seniorów jako ciałem doradczo-konsultacyjnego samorządu gminnego 4. Kontynuacja wsparcia dla organizacji pozarządowych animujących czas wolny osób starszych 	<p>W_1. Utworzenie Dziennego Domu Pomocy dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami</p> <p>W_2. Wysokość środków przeznaczonych na funkcjonowanie Klubów Seniora</p> <p>W_3. Liczba projektów uchwał, gminnych programów, projektów, etc. konsultowanych z Gminną Radą Seniorów</p> <p>W_4. Wysokość środków przekazanych organizacjom pozarządowym animującym czas wolny osób starszych</p> <p>W_5. Liczba inicjatyw wspierających aktywność osób starszych zrealizowanych przez Park Wodny Tarnowskie Termy</p>	UG, OPS, Tarnowskie Centrum Senioralne, Park Wodny Tarnowskie Termy, lokalne organizacje pozarządowe (NGO)

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Wsparcie i rozwijanie sprawdzonych form aktywizacji osób starszych realizowanych we współpracy z lokalnymi instytucjami, w tym Tarnowskimi Termami – m.in. zajęć ruchowych, promocyjnych wejść, wydarzeń okolicznościowych 6. Wzmacnianie roli Tarnowskiego Centrum Senioralnego jako lokalnego lidera aktywizacji, integracji i wsparcia osób starszych 7. Utrzymanie wsparcia w zakresie zapewniania usług transportowych dla osób starszych, w szczególności w formie „taksówek dla seniorów” – dowozów do placówek medycznych, na zajęcia w klubie seniora oraz inne formy aktywności społecznej i zdrowotnej 	<p>W_6. Liczba inicjatyw wspierających aktywność osób starszych zrealizowanych przez Tarnowskie Centrum Senioralne</p> <p>W_7. Liczba zrealizowanych przewozów dla osób starszych w ramach usługi transportowej</p>	
Cel operacyjny 3. Wsparcie seniorów w miejscu zamieszkania i rozwój opieki środowiskowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzanie dostępności usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb seniorów 2. Rozwój wolontariatu międzypokoleniowego oraz senioralnego 3. Rozwój usług teleopieki i zdalnej opieki medycznej dla osób zamieszkałych na terenie gminy 	<p>W_1. Liczba zawartych umów</p> <p>W_2. Liczba wolontariuszy-seniorów zaangażowanych w wolontariat</p> <p>W_3. Liczba osób zaopatrzonych w opaski bezpieczeństwa z funkcją ratunkową</p>	OPS, UG, Tarnowskie Centrum Senioralne, NGO

Wskaźniki: Cel strategiczny III. Wysoka jakość życia osób z niepełnosprawnościami i osób z zaburzeniami psychicznymi

Tabela nr 10. Wskaźniki - Cel strategiczny III

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Odpowiedzialna instytucja
Cel operacyjny 1. Wzmacnianie włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie systematycznego monitoringu miejsc publicznych (urzędy, obiekty kultury, rekreacji, edukacji) pod kątem ich dostępności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności 2. Wspieranie udziału osób z niepełnosprawnościami w wydarzeniach lokalnych, kulturalnych i sportowych poprzez znoszenie barier oraz zapewnianie dostępnych form uczestnictwa (np. tłumaczenia PJM, transport specjalistyczny, asysta) 3. Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami 	<p>W_1. Liczba miejsc wrażliwych monitorowanych pod względem ich dostępności dla osób z niepełnosprawnością</p> <p>W_2. Liczba działań służących znoszeniu barier w dostępności</p> <p>W_2. Liczba działań na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami realizowanych we współpracy lub zleconych organizacjom pozarządowym</p>	UG, OPS
Cel operacyjny 2. Świadczenie wysokiej jakości usług opiekuńczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla osób z zaburzeniami psychicznymi 2. Zapewnienie wsparcia opiekunom rodzinnym osób z niepełnosprawnościami w tym szczególnie osób z niepełnosprawnością intelektualną poprzez tworzenie instytucji opieki wytchnieniowej 3. Utworzenie gminnego punktu wsparcia psychologicznego, oferującego bezpłatne 	<p>W_1. Liczba specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami oraz dla osób z zaburzeniami psychicznymi</p> <p>W_2. Liczba instytucji wytchnieniowych na terenie Gminy</p> <p>W_3a. Liczba udzielonych porad</p> <p>W_3b. Liczba osób korzystających z porad</p>	OPS, UG, NGO

	porady, konsultacje i wsparcie psychoterapeutyczne		
Cel operacyjny 3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie programów i modeli aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami 2. Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie tworzenia stanowisk pracy dostosowanych do możliwości osób z niepełnosprawnościami oraz promowanie dobrych praktyk 3. Opracowanie koncepcji utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej (ZAZ) jako formy wsparcia zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami 	<p>W_1. Liczba działań nakierowanych na wspieranie programów i modeli aktywizacji zawodowej przy aktywnym współudziale Warsztatu Terapii Zajęciowej i spółdzielni socjalnej</p> <p>W_2. Liczba inicjatyw służących dostosowaniu stanowisk pracy</p> <p>W_3. Liczba zrealizowanych analiz i konsultacji dotyczących możliwości utworzenia ZAZ</p>	OPS, UG, NGO, lokalni przedsiębiorcy

Wskaźniki: Cel strategiczny IV. *Wzmocnienie aktywności lokalnej*

Tabela nr 11. Wskaźniki - Cel strategiczny IV

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Odpowiedzialna instytucja
Cel operacyjny 1. Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych i ich roli w świadczeniu usług społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja cyklicznych spotkań, konsultacji i paneli z organizacjami społecznymi na temat wspólnych działań z instytucjami publicznymi 2. Rozwijanie systemu wolontariatu lokalnego we współpracy z organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi i instytucjami publicznymi – w tym poprzez rekrutację, szkolenia i koordynację wolontariuszy 	<p>W_1. Liczba spotkań, konsultacji i paneli z organizacjami społecznymi na temat wspólnych działań z instytucjami publicznymi</p> <p>W_2. Liczba działań podjętych przez Urząd Gminy we współpracy z innymi instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz pozyskiwania wolontariuszy zaangażowanych na rzecz lokalnej społeczności</p>	UG, Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR), Gminny Ośrodek Kultury SEZAM
Cel operacyjny 2. Integracja społeczności lokalnej poprzez kulturę, sport i rekreację	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuacja wsparcia różnorodnych form twórczości i ruchu artystycznego najstarszego i najmłodszego pokolenia mieszkańców gminy 2. Kontynuacja działań w zakresie inicjowania/organizowania imprez edukacyjnych i kulturalno-sportowych o charakterze lokalnym 3. Kontynuacja /wzbogacanie oferty sportowych, rekreacyjnych i turystycznych imprez o zasięgu lokalnym 4. Kontynuacja wsparcia lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie działań ważnych dla społeczności lokalnej 5. Tworzenie infrastruktury społecznej dla działań o charakterze obywatelskim 	<p>W_1a. Liczba osób najstarszego i najmłodszego pokolenia zaangażowanych w ruch artystyczny na terenie Gminy</p> <p>W_1b. Liczba zróżnicowanych zajęć artystycznych oferowanych mieszkańcom Gminy</p> <p>W_2. Liczba imprez edukacyjnych i kulturalno-sportowych, których Gmina była organizatorem, współorganizatorem albo partnerem</p> <p>W_3a. Liczba osób zaangażowanych w aktywności sportowe/ rekreacyjne/ turystyczne na terenie Gminy</p> <p>W_3b. Liczba zróżnicowanych zajęć sportowych/ rekreacyjnych/ turystycznych oferowanych mieszkańcom Gminy</p> <p>W_4a. Liczba dotacji udzielonych lokalnym organizacjom pozarządowym</p> <p>W_4b. Liczba lokalnych organizacji pozarządowych, która skorzystała ze wsparcia przestrzennego lub zasobowego gminy</p>	UG, OSiR, Gminny Ośrodek Kultury SEZAM, Tarnowskie Centrum Senioralne, NGO

		W_5. Liczba nowoutworzonych miejsc przeznaczonych do spotkań i działań społeczności lokalnej	
Cel operacyjny 3. Wzmacnianie aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie Budżetu Inicjatyw Społecznych jako narzędzia współdecydowania mieszkańców o sprawach lokalnych 2. Prowadzenie konsultacji społecznych 3. Włączanie mieszkańców w proces tworzenia istotnych dla gminy dokumentów 4. Promowanie przykładów dobrych działań na rzecz wspólnoty lokalnej 5. Kontynuacja i inicjowanie działań w zakresie edukacji obywatelskiej 6. Podejmowanie działań na rzecz ułatwiania dostępu mieszkańców do informacji 	<p>W_1a. Liczba projektów zgłoszonych do BIS</p> <p>W_1b. Liczba oddanych głosów na projekty BIS</p> <p>W_2a. Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych</p> <p>W_2b. Liczba osób uczestniczących w konsultacjach</p> <p>W_3. Liczba komentarzy zgłoszonych przez mieszkańców do tworzonych gminnych dokumentów</p> <p>W_4a. Liczba inicjatyw nakierowana na promowanie przykładów dobrych działań na rzecz wspólnoty lokalnej</p> <p>W_4b. Liczba przeprowadzonych konkursów dotyczących dobrych inicjatyw lokalnych (np. „Aktywny obywatel” lub „Inicjatywa roku”)</p> <p>W_5a. Liczba zorganizowanych warsztatów, spotkań, debat i szkoleń na temat praw obywatelskich, funkcjonowania samorządu oraz roli mieszkańców.</p> <p>W_5b. Liczba przeprowadzonych zajęć z edukacji obywatelskiej w szkołach i programów dla dorosłych.</p> <p>W_6a. Liczba dokumentów udostępnionych mieszkańcom w gminnym biuletynie informacji publicznej</p> <p>W_6b. Liczba aktywności podejmowanych przez gminę w ramach prowadzonych przez nią mediów społecznościowych</p> <p>W_6c. Liczba aktualności umieszczonych przez gminę na jej stronie internetowej</p>	UG, Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR), Gminny Ośrodek Kultury SEZAM

Wdrażanie i monitoring

Dbłość o skuteczną realizację *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025-2030* wiąże się także z jej systematycznym monitorowaniem. Proces ten umożliwi zarówno ocenę osiągniętych rezultatów w ramach już wdrożonych działań, jak i wprowadzenie ewentualnych korekt.

Proces monitoringu opierać się będzie na wskaźnikach finansowych i ilościowych. Podstawowe dane statystyczne niezbędne do opracowania tych wskaźników pozyskiwane będą z państwowych źródeł statystycznych (GUS) na poziomie gminy. Uzupełnieniem tej bazy będą informacje dostarczane przez instytucje, organizacje oraz grupy środowiskowe uczestniczące w działaniach związanych z poszczególnymi celami strategii. Dla każdego zadania ujętego w *Strategii* zostały wyznaczone konkretne wskaźniki monitorujące. Ich pomiar oraz częstotliwość raportowania będą dostosowywane do rodzaju danego wskaźnika.

Za koordynację wdrażania strategii odpowiada I Zastępca Wójta Gminy Tarnowo Podgórne. W określonych sytuacjach lub na wniosek Wójta, zadanie to może zostać przekazane kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej. Realizacja celów strategii odbywać się będzie we współpracy z lokalną społecznością, a także z różnymi instytucjami i organizacjami, tak aby działania objęły swoim zasięgiem całą gminę.

Skuteczność wdrażania strategii zależy od ścisłej współpracy wszystkich zaangażowanych podmiotów, bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie oraz dostępnych środków finansowych. Kluczowe znaczenie będzie miało również konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań, aktywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, budowanie świadomości społecznej na temat znaczenia strategii oraz upowszechnianie jej celów i założeń wśród mieszkańców.

UZASADNIENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025–2030 stanowi podstawowy dokument planistyczny w obszarze polityki społecznej Gminy. Jej opracowanie wynika z ustawowego obowiązku, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a także z potrzeby długofalowego, spójnego i zintegrowanego planowania działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Strategia została opracowana w oparciu o rzetelną diagnozę lokalnych potrzeb i problemów społecznych, z uwzględnieniem danych demograficznych, społecznych i ekonomicznych. Kluczowe znaczenie miało włączenie do procesu tworzenia dokumentu szerokiego grona interesariuszy. W procesie konsultacji społecznych projekt strategii został przedstawiony Młodzieżowej Radzie Gminy Tarnowo Podgórne, Radzie Seniorów Gminy Tarnowo Podgórne, organizacjom pozarządowym realizującym zadania z zakresu szeroko rozumianych spraw społecznych oraz realizatorom dotychczasowej Strategii, których praktyczna wiedza umożliwiła ocenę skuteczności działań podejmowanych w poprzednich latach oraz wskazanie rekomendacji do dalszych działań.

Przyjęcie Strategii zakłada kontynuację oraz rozwój sprawdzonych rozwiązań, a także wdrażanie nowych inicjatyw odpowiadających na aktualne i prognozowane potrzeby mieszkańców. Dokument ten będzie również podstawą do pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym unijnych, na realizację działań w zakresie integracji społecznej, wspierania rodzin, osób starszych, z niepełnosprawnościami, młodzieży oraz innych grup wymagających szczególnego wsparcia. Przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025–2030 pozwoli na prowadzenie spójnej i efektywnej polityki społecznej, zorientowanej na poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców gminy.